

F.M. DOSTOJEVSKIJ

Bílé noci

KIO KAN

edice
KLOKAN

Translation © Jaroslav Tafel – dědicové c/o DILIA, 1958, 2021
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.
Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z ruského originálu БЕЛЫЕ НОЧИ
přeložil Jaroslav Tafel
Redakční úprava Jana Pleskotová
Grafická úprava obálky Tomáš Řízek
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokan, 2021
shop@alpress.cz
Vydání první

ISBN 978-80-7633-416-8

*Či se jen proto narodil,
aby nablízku tvému srdci
alespoň malou chvíli byl?*

Ivan Turgenev

NOC PRVNÍ

Byla překrásná noc, jaké snad bývají, jen když jsme mladí, milý čtenáři. Nebe bylo takové hvězdné, takové jasné nebe bylo, žes na ně hleděl a musel se bezděky ptát, mohou-li opravdu žít pod takovým nebem všelijací zlostní a náladoví lidé. To je také mladická otázka, milý čtenáři, velmi mladická, ale necht vám ji Pán hodně často přivádí na mysl!

Mluvě o všelijakých náladových a zlostných vašnostech, nemohl jsem nevpomenout na své bezúhonné chování po celý dnešní den. Hned zrána mě začal trápit jakýsi podivný stesk. Náhle mi připadlo, že jsem osamělý, všichni mě opouštějí a všichni se mě zřikají. Ledaskdo se může ovšem po právu zeptat, kdo jsou ti všichni, je tomu přece už osm let, co bydlím v Petrohradě, a téměř ani jedinou známost jsem neuměl navázat. Ale nač potřebuji známosti? I bez nich znám celý Petrohrad; vidíte, proto se mi zdálo, že mě všichni opouštějí, když se najednou celý Petrohrad sebral a odjel na letní byt.

Bylo mi úzko z té samoty a celé tři dny jsem s hlubokým steskem bloudil po městě, naprosto nevěda, co se se mnou děje. Mohu jít na Něvský, mohu jít do parku,

mohu se toulat po nábřeží – nikde ani človíčka z těch, jež jsem zvyklý po celý rok potkávat na stejném místě v obvyklou hodinu. Oni mě ovšem neznají, ale já, já je znám.

Já je velmi dobře znám; do paměti se mi vepsal téměř každický rys jejich tváří. Raduji se z jejich veselí a rmoutí mě jejich smutek. Skoro jsem navázal přátelství s jedním stařečkem, kterého potkávám každý boží den v obvyklou hodinu na Fontance. Má takovou vážnou, zamyšlenou tvář; stále si něco brouká pod vousy a rozkládá levou rukou – v pravé má dlouhou sukovitou špacírku se zlatým knoflíkem. Všiml si mě i on a projevuje mi hluboké porozumění. Kdyby se stalo a já nebyl v obvyklou hodinu na stejném místě Fontanky, jsem přesvědčen, že bude mít po náladě. Proto se mnohdy div navzájem nepozdravíme, zvláště když jsme v dobrém rozpoložení. Onehdy, když jsme se celé dva dny neviděli a potkali se třetího dne, sahalí jsme už skoro po kloboucích, ale včas jsme se vzpamatovali, spustili ruce a s porozuměním prošli jeden kolem druhého.

I s domy se už znám. Když jdu, každý jako by vyběhl přede mne do ulice, dívá se na mne všemi okny a div že neřekne: „Dobrý den, jak se vám daří? Mně se chválabohu vede dobře, v máji mi přidají poschodí.“ Nebo: „Jak se máte? Mne začnou zítra opravovat.“ Nebo: „Jen taktak že jsem neshořel, to vám bylo leknutí,“ atd. Mám mezi nimi své oblíbence, své dobré přátele; jeden z nich se chystá v létě léčit u architekta. Schválně se tam každý den zastavím, aby mu při tom léčení nějak neuškodili, opatruj ho Pánbůh! Ale nikdy nezapomenu na historii s jedním přepěkným světle růžovým domkem. Byl to takový milý zděný domek, tak přívětivě na mne hleděl, tak pyšně pohlížel na své neohranané

sousedy, že mi srdce plesalo, kdykoli jsem šel kolem. Z ničeho nic, bylo to minulý týden, jdu ulicí, a sotva se na přítele podívám – slyším žalobné volání: „Barví mě na žluto!“ Lotři, barbaři! Nic neušetřili – ani sloupky, ani římsy a můj přítel zežloutl jako kanárek. Div mi z toho žluč nepukla a já dodnes nebyl s to navštívit toho svého chudáka zmrzačeného, kterého natřeli barvou Říše nebes.

Chápete už tedy, čtenáři, jak se vlastně znám s celým Petrohradem.

Řekl jsem už, že mě celé tři dny sužoval neklid, dokud jsem nepřišel na jeho příčinu. Na ulici jsem se necítil dobře (ten tu není, onen tu není, kam se poděl tamten?) – a také doma jsem byl nesvůj. Dva večery jsem si lámal hlavu, čeho se mi v mém útulku nedostává. Proč mě tam všechno tísní? – Rozpačitě jsem obhlížel ty zelené začazené stěny, strop ověšený pavučinami, jež Matrjona s náramným zdarem vypěstovala, přehlížel všechn svůj nábytek, prohlížel každou židli, přemýšleje, není-li to všechno právě její vina (stačí přece, aby jedna z mých židlí stála jinak než včera, a hned jsem nesvůj), díval jsem se na okno, a všechno marné – ani trochu se mi neulevilo! Dokonce jsem si usmyslel zavolat Matrjonu a udělit jí otcovské kázání kvůli pavučinám a vůbec kvůli nepořádku; ale ta se na mne jen udiveně podívala, neřekla nic a šla, takže pavučiny si tam dodnes spokojeně visí. A teprve dnes ráno jsem se konečně dovítil, v čem to vězí. Ach! Vždyť oni mi upláchli na letní byt! Opuštěte mi ten triviální výraz, ale mně nebylo do vybraného slohu, protože všechno, co jen v Petrohradě bylo, přestěhovalo se nebo odjelo